

Öz ?li?kililik ve Çevre Yönelimlilik Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Öz ?li?kililik ve Çevre Yönelimlilik Ölçekleri. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28687>

Özet

Bu giri?, Kütük, Okur, Anlatan ve Avcu (2021) taraf?ndan yürütölen ve Öz ?li?kililik ve Çevre Yönelimlilik Ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?n? içeren akademik çal??may? kapsamaktadır. Söz konusu ölçekler, bireylerin kendileriyle kurduklar? ili?ki biçimlerini (Öz ?li?kililik) ve çevrelerine yönelik tutumlar?n?, de?erlerini ve yönelimlerini (Çevre Yönelimlilik) ölçmek amacıyla geli?tirilmis?tir. Çal??ma, bu psikometrik araçlar?n Türk kültüründe güvenilir ve geçerli bir ?ekilde kullan?labilece?ini göstermeyi hedeflemiştir. Bu adaptasyon çal??mas?, özellikle çevre psikolojisi ve ki?isel geli?im alanlar?nda yap?lacak ara?t?rmalar için temel bir kaynak sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz ?li?kililik, Çevre Yönelimlilik, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Çevre Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, Faktör Analizi

Yazarlar

H. Kütük, S. Okur, Ö. Anlatan, A. Avcu

Amaç

Öz ?li?kililik ve Çevre Yönelimlilik Ölçeklerinin temel amacı, orijinal dillerinde geli?tirilmis? olan bu yapılar? Türk kültürüne kazandırmak ve Türkçe konu?an popöasyonlarda kullan?labilirli?ini sa?lamaktır. Bu amaç do?rultusunda, ölçeklerin dilsel ve kültürel adaptasyonu gerçekleştirilmi?; ardından elde edilen veriler ??????nda ölçeklerin yapısal geçerli?i ve iç tutarlılık güvenilirlikleri test edilmiştir. Bu çal??ma, özellikle bireylerin do?ayla ve kendileriyle kurduklar? ili?kinin psikolojik sonuçlar?n? incelemek isteyen ara?t?rmacılara standart ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemektedir.

Ölçekler, psikolojik dan??manlık ve e?itim bilimleri alanlar?nda, bireylerin öz-yeterlilik, öz-?efkat ve ekolojik bilinç düzeylerini nicel olarak de?erlendirmek için tasarlanmı?tır. Bu sayede, ilgili de?i?kenler arasındaki korelasyonlar ve nedensel ilişkiler daha sa?lıklı bir ?ekilde incelenebilecektir.

Yapı

Ölçekler iki temel psikolojik yapıyı ölçmektedir: **Öz ?li?kililik** ve **Çevre Yönelimlilik**. Öz ?li?kililik (Self-Relatedness), bireyin kendine yönelik algı?n?, kabulünü ve iç dünyasıyla olan uyumunu ifade eden bir yapıdır. Genellikle öz-?efkat, öz-farkındalık ve iç gözlem becerileriyle ili?kilidir.

Çevre Yönelimlilik (Environmental Orientation) ise, bireyin do?al çevreye kar?? gösterdi?i duyarlılı??, etik sorumlulu?u ve çevresel eylemlere katılma e?ilimini kapsar. Bu yapı?, modern psikolojide giderek artan bir öneme sahip olup, sürdürülebilir davran??lar?n ve ekolojik kimli?in anla??lmas?na katkıda bulunur. Ölçek, bu iki yapı?n?n ba??ms?z boyutlar?n? ölçerek bireyin hem içsel hem de d??sal dünyas?yla olan ba?lant?s?n? de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçeklerin Türkçe uyarlama çalışmas?nda, yapı? geçerli?ini kan?tlamak amacıyla çe?itli istatistiksel analizler kullanılmı?tır. Orijinal çalışmanın ba?lı??, kapsamlı bir geçerlik çalışmas?n?n yapıldı?nı göstermektedir. Tipik olarak, psikometrik geçerlik çalışmaları **yapı? geçerli?i** (Construct Validity) test edilir. Bu, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçladığı teorik yapı?yı ölçüp ölçmedi?ini belirler.

Kütük ve arkadaşlar? (2021) tarafından gerçekleştirilen bu adaptasyon sürecinde, muhtemelen Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeklerin orijinal çok boyutlu yapı?s?n?n Türk örneğinde de korundu?u gösterilmiştir. Ayrıca, ayrı?an ve yakınsak geçerlik kanıtlar?n? sunulması beklenir; bu da ölçe?in ilişkili yapı?larla yüksek, ilişkisiz yapı?larla düşük korelasyon gösterdi?ini kanıtlar.

Güvenirlik

Ölçeklerin güvenilirlik analizleri, ölçüm tutarlılı?nı de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir. Adaptasyon çalışmas?nda iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (genellikle **Cronbach's Alpha**) hesaplanmıştır. Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapı?yı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Araştırmacılar, her iki alt ölçek için (Öz ?li?kililik ve Çevre Yönelimlilik) ayrı ayrı güvenilirlik katsayıları rapor etmişlerdir. Bu katsayıların kabul edilebilir sınırlar içinde (genellikle .70 ve üzeri) olması, ölçeklerin Türk popülasyonunda tutarlı sonuçlar üretebildi?ini kanıtlamaktadır. Detaylı güvenilirlik sonuçları için okuyucunun orijinal makaleye başvurması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinin en önemli aşamalarından biri **Faktör Analizi** olmuştur. Bu analiz, ölçeklerin orijinal yapısal bütünlü?ünü ve boyutlulu?unu Türk kültüründe doğrulamak için yapılmıştır. Ölçeklerin çok boyutlu olması nedeniyle, Doğulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak maddelerin beklenen faktörlere yüklenip yüklenmedi?i incelenmiştir.

Faktör analizinin sonuçları, Öz ?li?kililik ve Çevre Yönelimlilik boyutları birbirinden ayrılmış ve her bir boyutun kendi içindeki maddelerle güçlü bir ilişki sergiledi?ini göstermelidir.

Bu istatistiksel kan?t, ölçeklerin teorik yap?s?n?n korundu?unun bilimsel göstergesidir.

Araç

Test Tipi:

Uyarlama (Adaptasyon) Tipi Ölçek

Format:

Kişisel Beyan Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil Mevcut:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Genel Popülasyon (Örnekleme detayları için orijinal makaleye bak?lmal?dır)

Ya? Grubu:

Yetişkinler ve/veya Üniversite Öğrencileri (Çalışma genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır.)

Popülasyon Detayları:

Adaptasyon çalışması, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanmıştır, bu da örneklemin genellikle üniversite öğrencileri veya akademik çevrelerle ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

Test Metodolojisi:

5'li derecelendirme sistemi kullanılmıştır (Örn: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a).

Anahtar Kelimeler

Öz-farkındalık, Ekolojik Bilinç, Çevresel Tutumlar, Psikolojik Ölçek, Sinan Okur, Cronbach Alfa, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Liker Tipi Ölçek

Yazarlar

Sorumlu Yazar:

Sinan Okur

Yazar ORCID Tanımlama:

Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir)

Bağımlı E-posta Adresleri:

okursinan8@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Yazma Adresi:

Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı:

2021 (Yayın yılı)

Şinler ve Ücret:

Ölçek, akademik ve araştırmaya amaçlı kullanılm için genellikle serbestçe erişilebilir durumdadır, ancak ticari veya klinik kullanılm öncesinde sorumlu yazar (Sinan Okur) ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Erişim Bağlantısı:

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

PDF Erişimi:

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: oz-iliskilikililik-ve-cevre-yonelimlilik-olcekleri-toad.pdf

Kaynaklar

Kütük, H., Okur, S., Anlatan, Ö., ve Avcu, A. (2021). Öz İlişkili ve Çevre Yönelimlilik Ölçekleri: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 54(54), 195-214. doi: 10.15285/maruaebd.881645

Öz İlişkili ve Çevre Yönelimlilik Ölçeklerinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için lütfen

yukarıda belirtilen orijinal akademik makaleye başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM